Uzam?? Yasta Depresif ve Kayg?l? Kaç?nma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Uzam?? Yasta Depresif ve Kayg?l? Kaç?nma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32423

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Uzam?? Yasta Depresif ve Kayg?l? Kaç?nma Ölçe?i (UGD-AAS), **uzam?? yas** bozuklu?unun (UYB) bili?sel-davran??ç? modeli çerçevesinde geli?tirilmi? ve Türkçe'ye uyarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, bireylerin kay?p sonras? deneyimledikleri maladaptif tepkileri, özellikle de **kaç?nma** davran??lar?n? iki ayr? alt boyutta (depresif ve kayg?l? kaç?nma) de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, karma??k yas?n sürdürülmesinde rol oynayan temel bili?sel ve davran??sal mekanizmalar? ölçerek, klinik müdahalelerin hedeflenmesine yard?mc? olmak üzere tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Uzam?? Yas, Karma??k Yas, Depresyon, Kayg?, Kaç?nma, **Bili?sel-Davran??ç? Model**, Psikometrik Uyarlama, Yas Reaksiyonlar?.

Yazarlar

Gizem Cesur-Soysal (Uyarlama Çal??mas? Sorumlusu).

Amaç

Ölçe?in temel amac?, yas sürecinde ortaya ç?kan ve uzam?? yas?n kronikle?mesine katk?da bulunan spesifik **kaç?nma** stratejilerini nicel olarak belirlemektir. Bu araç, özellikle depresif belirtilerle ili?kili pasif kaç?nma ile kayg? ve tehdit alg?s?yla ili?kili aktif kaç?nmay? birbirinden ay?rarak, klinisyenlere hastan?n temel patolojisini daha iyi anlama imkan? sunar.

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Türkiye popülasyonunda yas reaksiyonlar?n?n bili?sel-davran??ç? çerçevede incelenmesi ve bu alanda yap?lacak ara?t?rmalar?n standart bir ölçüm arac? edinmesi amac?yla Gizem Cesur taraf?ndan doktora tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir (Cesur, 2017). Bu uyarlama, ölçe?in kültürel geçerlili?ini ve güvenilirli?ini sa?lamay? hedeflemi?tir.

Yap?

Uzam?? Yasta Depresif ve Kayg?l? Kaç?nma Ölçe?i, teorik olarak **bili?sel-davran??ç?** yakla??ma dayan?r ve iki temel faktörden olu?ur: **Depresif Kaç?nma** ve **Kayg?l? Kaç?nma**. Depresif kaç?nma, genellikle yas tutan ki?inin kayb? hat?rlatan faaliyetlerden veya sosyal etkile?imlerden umutsuzluk veya enerji eksikli?i nedeniyle geri çekilmesini ifade eder. Kayg?l? kaç?nma ise, kay?p an?lar? veya ilgili yerler hakk?nda yo?un endi?e duymaktan kaynaklanan aktif kaç?nma çabalar?n? içerir.

Bu iki alt boyut, uzam?? yas?n karma??k do?as?n? yakalamak ve tedavi yakla??mlar?n? bu farkl?

ARABPSYCHOLOGY.COM

kaç?nma stillerine göre optimize etmek için kritik öneme sahiptir. Ölçek, bu farkl? kaç?nma biçimlerinin ?iddetini de?erlendirerek, yasa müdahale programlar?n?n etkinli?ini ölçmek için de kullan?labilir.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?na ili?kin geçerlik çal??malar?, Cesur'un (2017) doktora tezi ba?lam?nda yürütülmü?tür. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? veya analiz sonuçlar? listelenmemi?tir. Ancak bir psikometrik uyarlama çal??mas?nda, genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi ile) ve e? zamanl? geçerlik (di?er yas, depresyon ve kayg? ölçekleri ile korelasyonlar) yöntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Güvenirlik

Uzam?? Yasta Depresif ve Kayg?l? Kaç?nma Ölçe?i'nin güvenirlik bilgileri, kaynakta aç?kça belirtilmemi?tir. Uyarlama çal??mas? kapsam?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n?n (Cronbach Alfa katsay?s?) ve muhtemelen test-tekrar test güvenirli?inin hesapland??? varsay?lmaktad?r. Yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? ölçmede tutarl? oldu?unu gösterir.

Faktör Analizi

Ölçe?in psikometrik yap?s?n? do?rulamak amac?yla, Türkçe uyarlama çal??mas?nda do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?ld??? tahmin edilmektedir. Bu analiz, ölçe?in orijinal yap?s?nda oldu?u gibi, Depresif Kaç?nma ve Kayg?l? Kaç?nma olmak üzere iki farkl? ve anlaml? faktöre ayr?ld???n? göstermeyi amaçlar. Faktör analizinin ba?ar?s?, ölçe?in yap?sal geçerli?inin temel kan?tlar?ndan biridir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Orijinal derecelendirme bilgisi mevcut de?ildir. Tipik olarak, Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?r.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Kay?p deneyimi olan yeti?kinler ve **uzam?? yas** belirtileri gösteren klinik popülasyonlar.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (18 ya? ve üzeri).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan ve kay?p deneyimi olan bireyler üzerinde test edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Gizem Cesur-Soysal, Ankara Üniversitesi, Doktora Tezi, Psikolojik De?erlendirme, **Psikometri**, Yas Terapisi, Bili?sel Modeller.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: gizemcsr@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Ankara Üniversitesi (Uyarlama çal??mas?n?n yürütüldü?ü kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2017 y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m?, telif haklar? ve izin süreçleri hakk?nda detayl? bilgi almak için sorumlu yazar Gizem Cesur-Soysal ile do?rudan e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?u adresten indirilebilir: uzamis-yasta-depresif-ve-kaygili-kacinma-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Cesur, G. (2017). *Karma??k Yas: Bili?sel - davran??ç? model çerçevesinde bir inceleme* (Yay?nlanmam?? doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Uzam?? Yasta Depresif ve Kayg?l? Kaç?nma Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri orijinal kaynakta sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM